

METODIKA INVENTARIZACE DŘEVIN

Při zpracování inventarizace byla použita upravená metodika Ústavu biotechniky zeleně, Zahradnické fakulty Mendelovy Univerzity, autorů Doc. Ing. Pavla Šimka, Ph.D. a Prof. Ing. Miloše Pejchala, CSc a koncept Standardu péče o přírodu a krajinu AOPK č. SPPK A01 001:2015

Byly hodnoceny zvlášť stromy, keře, skupiny keřů a nárostů.

STROMY

V rámci terénního průzkumu byly u jedinců stromů zaznamenávány následující charakteristiky:

Pořadové číslo jedince – Číselná řada je průběžná, může být neúplná v souvislosti s neexistencí některých zaevidovaných jedinců, kteří mohli být v průběhu dokončení a revize inventarizace odstraněni.

Taxon (rod, druh, kultivar) – Rodová a druhová jména taxonů jsou uvedena podle publikace:

KOBLÍŽEK, J. *Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků*. Tišnov : Freedom DTP studio a nakladatelství SURSUM, 2000.

V případě některých kultivarů byla použita publikace:

HIEKE, K. *Lexikon okrasných dřevin*, Helma, 1994

Výška jedince - udávána v metrech s přesností na 0,5 m. Jedná se o kolmý průmět nejvyšší části rostliny na rovinu procházející patou kmene.

Spodní okraj koruny – udávána v metrech s přesností na 0,5 m. Za bázi koruny jsou považovány zemi nejbližše se nacházející normální výhony s živými listy, případně nejnižší místo větvení kmene.

Šířka koruny – udávána v metrech s přesností na 0,5 m. Je zjišťována kolmým průmětem koruny k zemi (U nakloněných jedinců se tento údaj neshoduje s průměrem koruny měřeným kolmo na kmen). Uvedena celková šířka, jedná se o průměrnou hodnotu měření ve dvou vzájemně kolmých směrech.

Výčetní tloušťka kmene

Tloušťka (průměr) kmene ve výšce 1,3 m nad zemí, měřeno v celých centimetrech. Tloušťka je měřena kolmo na kmen, na svažitém terénu je výška od země stanovena v místě osy kmene. U vícekmenných jedinců zaznamenány všechny kmeny zvlášť.

Fyziologické stáří

Pro každé věkové stadium je typická množina znaků, jako je architektura koruny, výskyt květů a plodů apod. Rovněž druh poškození resp. soubor znaků určitého poškození je často

vázán nejen na určitý rostlinný taxon, ale také na věkové stadium. Pro potřeby tohoto hodnocení je použita následující klasifikace:

- 1 - Nová výsadba** převládají znaky a projevy ujímání
- 2 - Odrostlá výsadba** ujatá výsadba doposud nestabilizovaná, znaky intenzitní péče nebo její absence, zakládání taxonomicky typické architektury koruny
- 3 - Stabilizovaný, dospívající jedinec** dotváření typických charakteristik pro daný taxon (habitus, borka ..), výrazný prodlužovací růst, často začátek plodnosti
- 4 - Dospělý jedinec** vyvinutý jedinec s charakteristickými znaky taxonu
- 5 - Veterán** rozpad struktury jedince s doprovodnými projevy (úbytek kosterních větví, nástup přirozených patogenů)

Vitalita (životaschopnost) je jedním z velmi cenných hodnocených atributů, kterým posuzujeme určitou vývojovou tendenci jedince. Některé ukazatele vitality je možno kvantifikovat. Vitalita je hodnocena jako souborná hodnota bez specifikace dílčích ukazatelů vitality. Hodnocení se opírá především o posouzení olistění a tvarových změn větvení.

Bodové hodnocení vitality ve stupnici:

- 1 - výborná až mírně snižená** - stromy plně vitální
- 2 - zřetelně snižená** - stromy s mírně sníženou vitalitou, projevy snížení vitality mohou být dočasné
- 3 - výrazně snižená** - stromy se středně sníženou vitalitou, při omezení vnějších negativních vlivů lze očekávat dílčí zlepšení
- 4 - zbytková** - stromy se silně sníženou vitalitou nelze zpravidla očekávat dílčí zlepšení
- 5 - suchý strom** - stromy bez projevů fyziologické vitality

Zdravotní stav

Zdravotní stav v tomto hodnocení vyjadřuje aktuální odchylku (resp. stupeň poškození) od normálu, vztaženou k jednotlivým hodnoceným atributům nebo entitě jako celku. Celkové hodnocení zdravotního stavu vychází z posouzení závažnosti poškození hodnoceného dílčími charakteristikami. Tyto dílčí znaky mají kumulativní charakter a celkový zdravotní stav je posuzován nejen podle „dílčích poškození“, ale rovněž je zohledňován vliv jejich společného výskytu (kumulace poškození).

- 1 - výborný až dobrý** - bez patrných mechanických poškození kmene a větví, bez přítomnosti silných suchých větví v koruně, žádné symptomy infekce houbami, defektní větvení pouze ve stádiu vývoje.
- 2 - zhoršený** - možná přítomnost poškození na kmeni či větvích, patrné symptomy infekce houbami v počátečních fázích vývoje, možná přítomnost silných suchých větví, vylomené či zlomené silnější větve, možná přítomnost výletových otvorů v koruně, vyvíjející se defektní větvení u kosterních větví, možná přítomnost trhlin na kmeni.
stromy výrazně poškozené, existence není bezprostředně ohrožena
- 3 - výrazně zhoršený** - mechanická poškození kmene se symptomy aktivně probíhající infekce dřevními houbami, rozsáhlejší dutiny, významnější výskyt výletových otvorů ve více úrovních, rozsáhlejší symptomy infekce houbami, odlomení části koruny, vyvinuté tlakové vidlice v kosterním větvení či ve větvení silných větví.
- 4 - silně narušený** - rozsáhlé dutiny v kmeni, symptomy infekce či rozsáhlého narušení mechanicky významného kořenového talíře, vyvinuté tlakové vidlice s prasklinami či se

symptomy infekce houbami, odlomení podstatné části koruny, stromy se zásadně zhoršenou perspektivou v důsledku mechanických poškození.

5 - havarijní/rozpadlý strom - celkově se rozpadající či rozpadlý strom (torzo)

Stabilita

Hodnotí se výhradně staticky významné defekty, mezi něž řadíme především přítomnost defektních větvení (tlakové vidlice, poškození kosterních větvení apod.), symptomy infekce hlavních nosných částí dřevními houbami či hmyzem, přítomnost dutin a výletových otvorů, habituální defekty (významně zvýšené těžiště koruny, asymetrická koruna), výskyt přerostlých sekundárních výhonů, trhliny v hlavních nosných částech stromu, nekompenzovaný náklon kmene, symptomy infekce či mechanického poškození mechanicky významného kořenového prostoru.

1 - výborná až dobrá - bez zjištěného výskytu staticky významných defektů.

2 - zhoršená - přítomné staticky významné defekty ve fázi vývoje, dosud bez předpokládaného rizika selhání, rozsah defektů lze většinou řešit běžnými péstebními zásahy bez nutnosti speciálních zásahů stabilizačních.

3 - výrazně zhoršená - zjištěný výskyt jednoho vyvinutého defektu s předpokládaným vlivem na pravděpodobnost selhání stromu, možný výskyt více staticky významných defektů ve fázi vývoje, často nutná realizace speciálního stabilizačního zásahu (stabilizační řezy, bezpečnostní vazby apod.)

4 - silně narušená - zjištěný souběh několika vyvinutých staticky významných defektů, nutná realizace speciálního stabilizačního zásahu s alternativou kácení stromu, stabilizační zásahy je nutné realizovat v takovém rozsahu, že sekundárně často negativně neovlivní perspektivu jedince.

5 - havarijní strom - stromy, jejichž stavem je zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu, stabilizaci nelze provést pomocí nedestruktivního péstebního zásahu.

Perspektiva

Perspektiva stromu charakterizuje zjednodušeným způsobem předpokládanou délku jeho existence na daném stanovišti, danou stavem (vitalita, zdravotní stav, stabilita) a vhodností, přičemž rozhodující je horší z parametrů.

A - dlouhodobě perspektivní - strom na stanovišti vhodný a udržitelný v horizontu desetiletí.

B - krátkodobě perspektivní - strom na stanovišti dočasně udržitelný, případně ve stavu, kdy nelze očekávat dlouhodobou perspektivu.

C - neperspektivní - strom na stanovišti nevhodný, případně se velmi krátkodobou předpokládanou dobou přežití.

Sadovnická hodnota

Sadovnická hodnota vyjadřuje celkovou hodnotu jedince z pohledu zahradní a krajinářské tvorby a vyjadřuje v podstatě biologický aspekt dendrologického potenciálu jedince. Tato hodnota je výslednicí hodnocení jeho několika vlastností v daném případě byl zohledněn: taxon, vývojové stadium, vitalita a zdravotní stav.

- 1** - velmi hodnotný strom, zcela zdravý, plně vitální, typický habitus a charakteristické znaky příslušného taxonu, pěstebně plnohodnotný
- 2** - nadprůměrně hodnotný strom, plně odpovídající pěstebním a kompozičním potřebám, převládají charakteristické znaky příslušného taxonu, strom vitální, zdravý, případné nedostatky významně nesnižují jeho hodnotu, výjimečně i strom 3 věkového stadia
- 3** - průměrně hodnotný strom s předpokladem střední až dlouhodobé existence, případně se sníženou vitalitou a zdravotním stavem, pěstebně využitelný, všechny stromy 1 a 2 (3) věkového stadia – plně vitální, zdravé s typickými znaky taxonu
- 4** - podprůměrně hodnotný strom obvykle s předpokladem poměrně krátkodobé existence, pěstebně neperspektivní jedinec
- 5** - velmi málo hodnotný strom, jedinec odumírající nebo odumřelý, chybí předpoklady i pro krátkodobou existenci

KEŘE

Hodnocení keřů zahrnuje následující kategorie:

Plocha - určuje náležitost k řešenému území

Typ - K - solitérní keř, SK - keřová skupina, N- nárost

Číslo - pořadí daného typu - každá kategorie má samostatné průběžné číslování. Číselná řada nemusí být průběžná.

Taxonomické složení - Druhové složení, nomenklatura viz. příslušná kapitola v metodice hodnocení stromů

Výška - viz metodika hodnocení stromů

Výměra - plocha prvků uvedená v m²

Pěstební tvar - VR - volně rostlý, T - tvarovaný

Sadovnická hodnota - viz metodika hodnocení stromů